

Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi

Journal of Sports and Performance Researches

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuspd>

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi/Received: 05.12.2020

Kabul Tarihi/Accepted: 09.07.2021

DOI: 10.17155/omuspd.836342

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ MEMNUNİYET ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Sinan UĞRAŞ^{1*} Varol TATAL²

ÖZ

Bu çalışmada ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet düzeylerini belirleyen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Siirt Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda öğrenim gören % 53,9'u (n=261) erkek, % 46,1'i (223) kız öğrenci olmak üzere toplam 482 öğrenci katılmıştır. Ölçme aracı geliştirilirken 34 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçek formu daha sonra açımlayıcı faktör analizi uygulanmış ve ölçek formundan gerekli koşulları sağlamayan 12 madde çıkarılmıştır. AFA sonucunda “Öğretmen Memnuniyeti”, “Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti” ve “Ders Memnuniyeti” olarak 3 boyutlu ve 22 maddeden bir yapı oluşmuştur. “Öğretmen memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı % 38,013, “Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı % 10,821 ve son olarak “Ders İçerik memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı ise % 6,449 olduğu tespit edilmiştir. Bu yapının sınanması için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 3 boyutlu ölçek formunun kabul edilebilir değerleri taşıdığı tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi memnuniyet ölçeğinin “Öğretmen memnuniyeti” boyutunda cronbach alpha değeri 0,921, “Tesis ve spor malzemesi” boyutunda 0,892 ve son olarak “Ders memnuniyeti” boyutunda 0,919 olduğu tespit edilmiştir. “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Memnuniyet Ölçeğinin” geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor dersi, memnuniyet, ölçek geliştirme

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS COURSE SATISFACTION SCALE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

ABSTRACT

In this study, it was aimed to develop a valid and reliable measurement tool that determines the physical education and sports lesson satisfaction levels of secondary school students. A total of 482 students, 53.9% (n = 261) male, and 46.1% (223) female, studying at schools affiliated to the Siirt National Education Directorate, participated in the study. A 34-item pool was created while developing the measurement tool. The scale form was used in exploratory factor analysis and 12 items that did not meet the required conditions were removed from the scale form. As a result of EFA, a 3-dimensional and 22-item structure was formed as "Teacher Satisfaction", "Facility and Sports Equipment Satisfaction" and "Course Satisfaction". The variance rate explained by the dimension of "Teacher Satisfaction" is 38.013%, the variance rate explained by the dimension of "Facility and Sports Equipment Satisfaction" is 10.821%, and finally, the variance rate explained by the dimension of "Course Content satisfaction" is 6.449%. As a result of the confirmatory factor analysis performed to test this structure, it was determined that the 3-dimensional scale form had acceptable values. It was determined that the Cronbach alpha value of the physical education lesson satisfaction scale was .921 in the "Teacher satisfaction" dimension, .892 in the "Facilities and sports equipment" dimension, and .919 in the "Course satisfaction" dimension. It was concluded that the "Physical Education and Sports Lesson Satisfaction Scale" is a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Physical education course, satisfaction, scale development

*Yazışmadan sorumlu yazar: Sinan UĞRAŞ, sinanugras@gmail.com

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Çanakkale. ORCID: 0000-0003-0792-1497

² Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Siirt. ORCID: 0000-0001-5647-9370, v.tatal@hotmail.com

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ders müfredatlarının içerisinde yer alan beden eğitimi dersi, öğrencilerin sadece fiziksel yönden değil aynı zamanda sosyal ve psikolojik yönden bir bütünlük içerisinde yetişmesini sağlayan bir faaliyet alanıdır (Sağın ve Karabulut, 2019). Öğrenciler, belirli bir program dâhilinde beden eğitimi dersi ve ders dışı sportif etkinlikler yolu ile fiziksel aktivitelerini okul içerisinde gerçekleştirirler. Fiziksel aktivite öğrencilerin fiziksel gelişimleri üzerine etkisinin yanında yaşam doyumuna (Vella ve ark., 2014), fiziksel iyi oluşa (Singh ve ark., 2012), akademik performansa (Fedewa ve Ahn, 2011) mental sağlığına ve stres düzeylerinin azalmasına (Mammen ve Faulkner, 2013) katkısının olduğu bilinmektedir. Bu anlamda okullar, öğrencilerin fiziksel aktivite yapma şansını bulması bakımından halk sağlığı için önemli yer tutar (Martin ve ark., 2010). Öğrencilerin fiziksel aktivite yapma alışkanlığını kazanmaları açısından beden eğitimi dersi önemlidir. Çünkü fiziksel aktivitenin sayılan birçok faydasının bilinmesine rağmen okul temelli beden eğitimi faaliyetlerinin dünya çapında bir azalma eğiliminde olduğu görülmüştür (Singh ve ark., 2012). Ergenlerin hareketsiz bir yaşam biçimine doğru eğilim gösterdiği daha fazla bilgisayar, tablet ve televizyon başında geçirdikleri araştırmalarla ortaya konmuştur (Dumith ve ark., 2011). Ergenlerde fiziksel aktivitenin yetersiz oluşu, obezite, obeziteye bağlı hastalıklar, kardiyovasküler rahatsızlıklar gibi bir takım sağlık problemlerini de yanında getirmektedir (Crosbie, 2012). Fiziksel aktivitenin yetersiz oluşu sağlık ilgili birtakım problemlerin dışında bir takım mental sorunlar için risk grubu oluşturur (Hoare ve ark., 2016). Fiziksel aktivite ve spor yapma alışkanlığının en doğru şekilde kazandırılacak ders beden eğitimi dersidir. Ortaokul Beden eğitimi dersi öğretim programının 9 özel amacında biri “Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır” şeklindedir (MEB, 2018). Bu amaç öğrencilerin okul dışında da fiziksel etkinliklere katılmaya kazandırılması ile alakalıdır. Pratt, Patel ve Greydanus (2003) çocuk yaşlarında yapılan fiziksel aktivite ve sportif etkinliklerde etkin olanların yetişkin dönemde de bu alışkanlıklarını devam etmesi ile alakalı güçlü bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda öğrencilerin beden eğitimi dersinde olan ilgi ve tutumlarının geliştirilmesi fiziksel aktivite yapma alışkanlığı kazandırılmasında önem kazanmaktadır.

Öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarının olumlu olması öğrencilerin ders dışında fiziksel aktivite yapmalarını sağladığı ifade edilmektedir (Walhead ve Buckworth, 2004). Yurtiçi çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir (Aybek, İmamoğlu ve Taşmektepligil, 2011; Erhan ve Tamer, 2009). Bazı araştırmalarda ise öğrencilerin beden eğitimi dersine olumsuz tutuma sahip olduğu

belirtilmiştir (Balyan, 2009; Gürbüz ve zkan, 2012). Öğrencilerin beden eğitimi dersine olumlu tutum geliştirilebilmesi için ders memnuniyetinin olması gerekir. Ders memnuniyetini etkileyen birçok faktör vardır. Beden eğitimi dersinin içeriği ve program yapısı öğrencilerin dersten duyacakları memnuniyeti doğrudan etkilemektedir. Ortaöğretim ve ilköğretim beden eğitimi ders programları incelendiğinde “Aktif Sağlıklı Hayat” ve “Hareket Yetkinliği” ğrenme alanlarının olduğu grlmektedir (MEB, 2018). Araştırmalarda beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyinin yeterli olmadığı ifade edilmiştir (Bilir, 2008; Taşmektepligil ve ark., 2006). Beden eğitimi ders programlarının içeriği ile ilgili öğretmenleri olumlu grişe ve yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmalarına (Bilir, 2008) rağmen öğrencilerin dersi nasıl algıladıkları önemlidir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersini spor ağırlıklı bir yapı olarak gördükleri çalışmalarca ortaya konmuştur (şirinkan ve ark., 2008; Namlı ve ark., 2017). Algıladıkları bu yapıdan ne kadar memnuniyet duydukları önemli bir konudur.

Beden eğitimi ders memnuniyetini etkileyen faktörlerden birisi de beden eğitimi öğretmenidir. Beden eğitimi öğretmeninin öğrencilerle olan iletişimi, niteliği, bilgi düzeyi gibi birçok etken derse olan ilgi ve tutumunu doğrudan etkileyebilir. Bunun nedeni eğitim sürecinin verimli olabilmesi için öğretmenin belirli bir düzeyde yeterliliğe sahip olması gerekir (elen ve Bulut, 2019). Beden eğitimi ğretmenlerinin sabırlı, kendine güvenen, yaratıcı, eleştiriye açık olan, esprili, doğaçlama yeteneği olan, anlayışlı olma niteliklerine sahip olması gerekir (Demirhan, Coşkun ve Altay, 2002; Saçlı ve ark., 2009). Beden eğitimi öğretmeninin kişisel niteliklerinin belirli bir düzeyde olmasının yanında eğitim programlarının tam anlamı ile yansıtılabilmesi için mesleki yeterliliğe sahip olması gerekir. Beden eğitimi öğretmeninin yeterlilikleri ile ilgili lme araçlarının boyutlarını MEB belirlediği ğretmen yeterlilikleri kapsamında hazırlanmıştır (Kangalgil, 2014). Beden eğitimi ğretmenlerinin “ğretim Sürecini planlama ve düzenleme”, “Fiziksel performans geliştirmeyi sağlama ve koruma”, “Ulusal bayramları anlam ve önemine yaraşır şekilde kutlama”, “Gelişim performanslarını izleme ve değerlendirme”, “Okul, aile ve toplumla iř birliği yapma” ve “Mesleki gelişimi sağlama” konularında yeterliliklere sahip olmaları beklenmektedir. Bu yeterlilik ve nitelik düzeylerinin istenen seviyede olmaması ğrenci açısından ders memnuniyetini olumsuz etkilemesi muhtemeldir. Bunun tam tersi bir durumda ders memnuniyetini olumlu yönde etkilemesi olasıdır. Beden eğitimi ders memnuniyetini etkilemesi muhtemel faktörlerden birisi de dersin gerçekleştirildiği tesis ve kullanılan malzemelerin niteliği ve yeterliliğidir. Dersin hedeflerini gerçekleştirmede tesis ve malzeme ile ilgili yaşanacak eksiklikler ders hedeflerine ulaşmanın yanında ders memnuniyetine etkilemesi muhtemeldir. alışmalar incelendiğinde

beden eğitimi dersi ile ilgili tesis ve malzeme sorunlarının yaşandığı belirtilmiştir (Demirhan ve ark., 2014; Erhan ve Tamer, 2009; Özcan ve Mirzeoğlu, 2014).

Beden eğitimi dersi ile ilgili tutum (Güllü ve Güçlü, 2009), güdülenme (Daşdan ve ark., 2012), duygu durumları (Ada ve ark., 2012) ve mutluluk düzeyleri (Uğraş ve Serbes, 2019) gibi birçok ölçme aracı olduğu görölmektedir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi için memnuniyet düzeylerini belirleyen yurt içinde bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Bu araştırmada ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet düzeylerini belirleyen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet düzeylerinin belirlenebilmesi için geliştirilen ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirlik aşamaları, aşağıda açıklanan aşamalar takip edilerek gerçekleştirilmiştir. Siirt Üniversitesinin 01/06/2020 tarihli etik kurulundan çalışma ile ilgili izin alınmıştır.

Araştırma Grubu: Araştırma grubunu 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Siirt Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaöğretim okullarında öğrenim gören % 53,9'u (n=261) erkek, % 46,1'i (223) kız öğrenci olmak üzere toplam 482 öğrenci oluşturmuştur. Worthington ve Whittaker (2006) ölçek geliştirme çalışmalarında Açımlayıcı (AFA) ve doğrulayıcı (DFA) faktör analizlerinin farklı gruplar üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Bu araştırma da AFA ve DFA işlemleri farklı gruplar üzerinde yürütölmüştür. Literatürde ölçek geliştirilirken örneklem sayısının oluşturulan madde sayısından 5 ile 10 katı üzerinde olması gerektiği belirtilmiştir (Bryman ve Cramer, 2001).

Tablo1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizine Göre Dağılımları

			f	%
Açımlayıcı Faktör Analizi	Cinsiyet	Erkek	134	55,4
		Kız	108	44,6
	Sınıf Düzeyi	9. Sınıf	60	24,8
		10. sınıf	58	24,0
		11. sınıf	62	25,6
		12. sınıf	62	25,6
Toplam			242	100,0
Doğrulayıcı Faktör Analizi	Cinsiyet	Erkek	127	52,5
		Kız	115	47,5
	Sınıf Düzeyi	9. Sınıf	65	26,9
		10. sınıf	58	24,0
		11. sınıf	59	24,4
		12. sınıf	60	24,8
Toplam			217	100,0

Veri Toplama Araçları: Beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet ölçeği hazırlama aşamasında öncelikle ders memnuniyetini ile ilgili alan yazın incelenmiştir. Ardından beden

eğitimi dersi, öğretmen nitelikleri, tesis yeterlilikleri ve memnuniyet ile ilgili ölçekler (Erdoğan ve UŞak, 2005; Kangalgil, 2014; Ünlü, Sünbül ve Aydos, 2008; Şahin, 2009; Yangın ve Kırca, 2013; Yıldırım, 2017) incelenmiŐ ve 34 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Maddelerin kapsam geğerliliği için alanında uzman 5 farklı kiŐiye madde havuzu gönderilmiŐtir. Kapsam geğerliliği için Lashwe (1975) tekniği kullanılmıŐ olup “kaldırılmalı”, düzeltilmeli” ve “uygundur” şeklinde uzman görüŐü alınmıŐ ve 5 maddenin ölçek havuzundan çıkarılmasına karar verilmiŐtir. Maddelerin anlaşılabilirliğini test etmek için 30 öğrenciyle ön uygulama yapılmıŐ ve ön uygulamadan elde edilen geri dönütlere göre gerekli Türkçe düzeltmeler yapılarak ölçeğe son hali verilmiŐtir. Ölçek maddeleri 5’li likert dereceleme ile ölçeklendirilmiŐtir. Maddeler “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Orta Düzeyde Katılıyorum (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde puanlandırılmıŐtır.

Verilerin Analizi: Beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet ölçeğinin faktör analizi için uygunluk durumunu ortaya koymak için Bartlett ve Kaiser-Meyer Olkin (KMO) test sonuçlarına bakılmıŐtır. Yapı geğerliliğinin test edilmesi amacıyla verilerin açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA için SPSS 23.0 DFA için AMOS 23.0 programları kullanılmıŐtır. Modelin sınanması için χ^2/sd , GFI, CFI, AGFI, NFI, IFI ve RMSEA değerlerine bakılmıŐtır. Ölçeğin güvenilirliği için t testi, cronbach alpha değerine bakılmıŐtır.

BULGULAR

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Ölçeğin faktör analizi uygunluğu ve örneklem yeterliliği için yapılan analizler sonucunda Bartlett ve Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerleri faktör analizi için uygun olduğu tespit edilmiştir (KMO=0,925, Chi-Square 3295,108, df=253, $p < 0,001$). Veri setinin uygun olabilmesi için KMO değerinin 0,60 üzerinde olması gerekmektedir (35). Daha sonra maddelerin faktör yükleri 0,3’ten küçük olan ve maddelerin diğer faktörlere verdiği yük değerleri arasında 0,1 değerinden az olan maddeler ölçek formundan çıkartılmıŐtır. Ortaya çıkan üç alt boyutun açıkladığı varyansın % 55,283 olduğu tespit edilmiştir. Varimax döndürme iŐleminde biniŐik olduğu tespit edilen M8, M9, M11, M12, M13, M21, M22, M28, M29, M30, M32 maddeler ölçek formundan çıkartılmıŐtır. Ölçek AFA analizi sonucunda öz değeri 1’den büyük 3 boyutlu ve 22 maddeden oluşan bir yapı ortaya çıkmıŐtır. Madde faktör yükleri 0,440 ile 0,856 arasında olduğu tespit edilmiştir. Ölçekte 8 maddeden oluşan 1. Boyuta “Öğretmen Memnuniyeti”, 7 maddeden oluşan 2. Boyuta “Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti” ve 7 maddeden oluşan 3. Boyuta “Ders Memnuniyeti” isimleri verilmiŐtir. “Öğretmen memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı % 38,013, “Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı % 10,821 ve son olarak “Ders

memnuniyeti” boyutunun açıkladığı varyans oranı ise % 6,449 olduğu tespit edilmiştir.

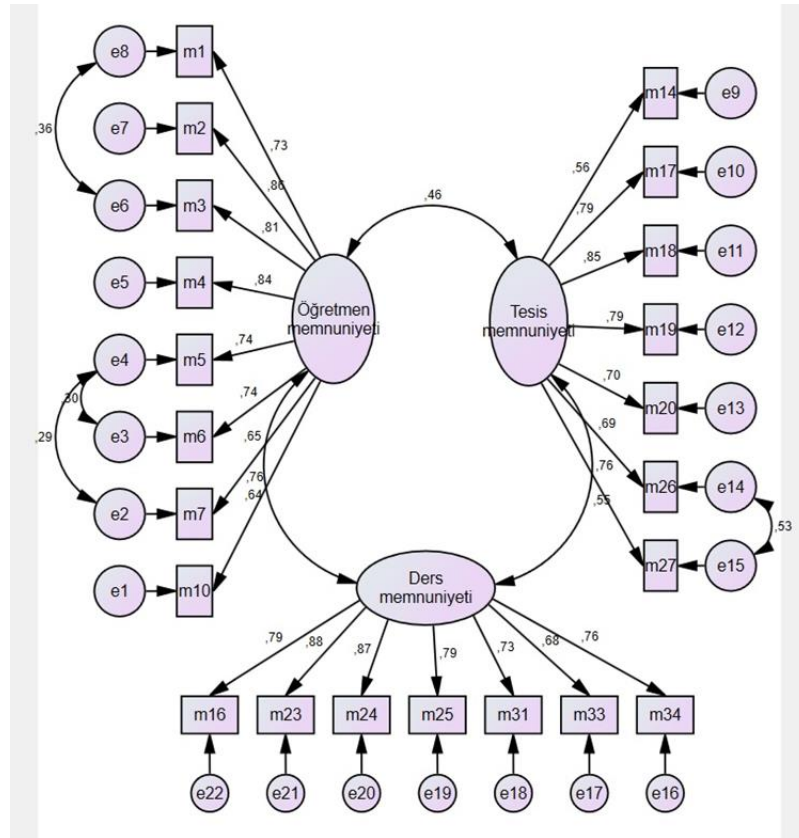
Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Memnuniyet Ölçeği Madde Faktör Yükleri ve Açıkladığı Varyans Oranları

	Madde No	Maddeler	X	Ss	Madde faktör yükü	Açıkladığı Varyans Oranı ve Öz Değeri
Öğretmen Memnuniyeti	m2	Beden eğitimi ve spor öğretmenimizin bize karşı davranışları tutarlıdır	3,81	1,20	,813	% 38,013 (8,363)
	m4	Beden eğitimi ve spor öğretmenimizin bizimle olan iletişimi iyi düzeydedir	3,88	1,22	,802	
	m3	Beden eğitimi ve spor öğretmenimizin öğretme becerisi yeterlidir	3,78	1,25	,766	
	m6	Beden eğitimi ve spor öğretmenimiz objektif davranır	3,66	1,08	,724	
	m10	Beden eğitimi ve spor öğretmenimiz bize karşı ilgili ve alakalıdır	3,56	1,26	,686	
	m5	Beden eğitimi ve spor öğretmenimiz adil davranır	3,71	1,36	,676	
	m1	Beden eğitimi ve spor öğretmenimizin bilgi düzeyi yeterlidir	3,68	1,19	,671	
	m7	Beden eğitimi ve spor öğretmenimiz notları adil verir	3,68	1,28	,589	
Tesis ve Spor Malzemesi memnuniyeti	m18	Spor tesisleri çeşitlilik yönünden yeterlidir (saha, stat, salon, tenis kortu)	2,49	1,43	,856	% 10,821 (2,809)
	m17	Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan spor malzemeleri (top, file, huni, pota) sayısal olarak yeterlidir	2,66	1,42	,776	
	m19	Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan malzemelerin kalitesi yeterlidir	2,78	1,34	,732	
	m27	Saha ve spor tesislerinden yeterince yararlanırım	2,67	1,33	,717	
	m20	Saha ve tesislerin kullanım alanlarının büyüklüğü yeterlidir	2,71	1,46	,645	
	m26	Spor malzemelerinde yeterince yararlanırım	2,88	1,34	,589	
	m14	Soyunma odaları yeterlidir	2,39	1,49	,482	
Ders Memnuniyeti	m23	Beden eğitimi ve spor dersinin bana olumlu katkıları vardır	3,29	1,27	,796	% 6,449 (1,866)
	m24	Beden eğitimi ve spor dersinde eğlenceli zaman geçiririm	3,38	1,26	,771	
	m25	Beden eğitimi ve spor dersi sayesinde stresten uzaklaşıyorum	3,21	1,27	,651	
	m34	Beden eğitimi ve spor dersinde kendimi rahat hissediyorum	2,88	1,09	,586	
	m31	Beden eğitimi ve spor dersi fiziksel yönden beni geliştirir	3,19	1,24	,544	
	m16	Beden eğitimi ve spor dersinde iyi zaman geçiririm	3,20	1,39	,521	
	m33	Beden eğitimi ve spor dersini sabırsızlıkla bekliyorum	2,88	1,28	,429	

Doğrulayıcı Faktör Analizi

AFA sonucunda üç boyut ve 22 maddeden oluşan yapının sınanması için AMOS 23 ile DFA yapılmıştır. Madde çarpıklık değerleri -0,026 ile 1,445 arasında değişirken basıklık

değerlerinin -0,066 ile 1,467 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri + 1,5 ile – 1,5 arasında değiştiği için verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Veriler normal dağılması sebebiyle maksimum olabilirlik (maximum likelihood) ile doğrulatoryıcı faktör analizi uygulanmıştır. Maksimum olabilirlik ile doğrulatoryıcı faktör analizi uygulanmıştır.

şekil 1. Ölçeğe Ait Yol Analizi

Yapılan DFA analiz sonuçlarına göre (χ^2/sd (4,509), GFI (0,840),IFI (0,902) CFI (0,901), TLI (0,889) NFI (0,877), RMSEA (0,085)) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre χ^2/sd , IFI, CFI kabul edilebilir uyum değerleri taşıması rağmen GFI, NFI ve RMSEA değerlerinin kabul edilebilir değerler dışında (Kline, 2016) olması nedeniyle modifikasyon yapılmasına karar verilmiştir. Modification indices değerleri incelenmiş “Öğretmen memnuniyeti” boyutundaki 1. madde ile 3. madde, 5. madde ile 6. madde ve son olarak 5. ile 7. Maddeler arasında hata kovaryansı yapılmıştır. Tesis memnuniyeti boyutunda ise 26. madde ile 27. Maddeleri arasında hata kovaryansı yapılmıştır. Modifikasyon sonrası değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu tespit edilmiştir (χ^2/sd (3,270), GFI (0,889), IFI (0,938) CFI (0,937), TLI (0,929) NFI (0,913), RMSEA (0,069)). Öğretmen memnuniyeti boyutunda faktör yüklerinin 0,65 ile 0,85 arasında değişirken Tesis ve spor malzemeleri boyutunda 0,56 ile 0,85

arasında ve son olarak ders memnuniyeti boyutunda faktör yüklerinin 0,68 ile 0,88 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. DFA Modifikasyon Öncesi ve Modifikasyon Sonrası Uyum İyiliği Değerleri

İncelen değerlerin kabul edilebilir indexleri	Modifikasyon öncesi	Modifikasyon sonrası
$\chi^2/sd < 5$	4,509	3,270
GFI > 0,90	,840	,889
CFI > 0,90	,901	,937
TLI > 0,90	,889	,929
NFI > 0,95	,877	,913
IFI > 0,90	,902	,938
RMSEA < 0,08	,085	,069

Madde Analizine İlişkin Alt-Üst %27'lik Gruplar t-Testine İlişkin Bulgular

Beden eğitimi dersine memnuniyet ölçeğinde yer alan maddelerin ayırt ediciliğini tespit etmek amacıyla alt-üst %27'lik grup karşılaştırmaları incelenmiştir. Bunun yanında ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri ve madde çıkarıldığında çıkan alfa değeri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. % 27'lik Alt ve Üst Grupların Arasındaki Farka İlişkin T Testi Sonuçları ve Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları

	Madde no	Alt % 27- Üst % 27 t değeri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Alfa Değeri	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu
Öğretmen Memnuniyeti	m2	21,263	,934	,613
	m4	15,826	,934	,642
	m3	18,187	,933	,658
	m6	21,295	,934	,626
	m10	19,377	,934	,625
	m5	14,237	,934	,605
	m1	15,827	,934	,582
	m7	16,990	,934	,588
Tesis ve Spor Malzemesi memnuniyeti	m18	18,992	,938	,389
	m17	21,543	,932	,727
	m19	18,138	,934	,618
	m27	21,263	,935	,578
	m20	18,826	,934	,625
	m26	16,187	,936	,496
	m14	20,295	,932	,716
Ders Memnuniyeti	m23	19,377	,932	,723
	m24	21,237	,933	,670
	m25	13,827	,932	,695
	m34	18,990	,933	,687
	m31	19,992	,933	,658
	m16	12,543	,935	,548
	m33	16,138	,933	,634

Madde ayırt ediciliğinin anlaşılabilmesi için alt ve üst % 27'lik gruplar arasındaki fark anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Erkuş, 2012). Ölçekte madde madde toplam korelasyonları 0,389 ile 0,723 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Madde toplam korelasyonunun 0,30 ve üzerinde olması ayırt etme bakımından yeterli kabul edilmektedir (Erkuş, 2012). Beden

eğitimi dersi memnuniyet ölçeğinin “Öğretmen memnuniyeti” boyutunda cronbach alpha değeri 0,921, “Tesis ve spor malzemesi” boyutunda 0,892 ve son olarak “Ders memnuniyeti” boyutunda 0,919 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin tamamı için cronbach alpha değeri 0,949 hesaplanmıştır.

TARTIşMA VE SONUÇ

Bu araştırma ortaöğrenimde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitim ve spor dersi memnuniyet düzeyi belirlenebilmesi için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda literatür incelenerek beden eğitimi ve spor dersi memnuniyetini etkileyebilecek faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Literatür ve uzman görüşü oluşturulan madde havuzunun son hali AFA için uygulanmıştır. AFA analiz sonucunda 3 boyutlu ve 22 maddelik bir yapı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen memnuniyeti boyutu 8, tesis ve spor malzemesi ve ders içerik memnuniyeti boyutları 7 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin toplam açıkladığı varyans oranı %55, 283 olarak hesaplanmıştır. Daha sonra yapının sınanması için DFA analizi yapılmıştır. DFA analizi sonucunda bazı değerlerin kabul edilebilir sınırların dışında olduğu görülmüştür. Bu nedenle modifikasyon yapılmasına karar verilmiştir. Sırasıyla toplamda 4 modifikasyon yapılmış ve 4. Modifikasyonda değerlerin kabul edilebilir sınırlar içerisinde (χ^2/sd (3.270), GFI (0,889), IFI (0,938) CFI (0,937), TLI (0,929) NFI (0,913), RMSEA (0,069) olduğu tespit edilmiştir (Kline, 2016). Madde ayırt ediciliği için %27’lik alt ve üst gruplar arasındaki farka bakılmıştır. T testi sonucunda iki grup arasında farkın anlamlı ve madde toplam korelasyonlarının 0,30’un üzerinde olduğu hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre beden eğitimi memnuniyet ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ifade edilebilir.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde memnun olarak ayrılmaları öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine katılım motivasyonlarını, beden eğitimi ve spor dersine olan kaygı düzeylerini ve fiziksel aktiviteye olan tutumlarını doğrudan etkileyebileceği söylenebilir. Bu anlamda beden eğitimi ders programının hedeflerine ulaşmada öğrencinin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet düzeylerinin önemli olduğu ifade edilebilir. Burada öğretmenin niteliği öğrencinin memnuniyetini doğrudan etkileyen faktörlerden birisidir. Öğretmenin alan bilgisi, öğretim becerisi, dersi sevdirmesi, adil olması, bireysel özelliklere saygı duyması gibi bazı nitelikler öğrencinin derse olan memnuniyetini etkileyebileceği düşünölmektedir. Ünlü, Sünböl ve Aydos (2008) beden eğitimi öğretmenlerinin görevlerini yerine getirebilmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma becerisini yeterlilik olarak ifade etmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri gerekli nitelik ve yeterliliklere sahip olmadığında ders memnuniyetini etkileyebileceğini söylemek mümkündür. Yine ders memnuniyetini etkileyebilecek

faktörlerden birisi de derste kullanılan spor malzemeleri ve tesislerin kalitesidir. Dersin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda öğretmen lider durumda olsa da kullanılan araç ve gereçler ders memnuniyetini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Beden eğitimi dersi programı içerisinde yer alan konu ve amaçları öğrenci algısına göre memnuniyet düzeylerini belirleyebilir. Dersin haftalık ders dağılımı, işlenen konular ve dersteki etkinlikler gibi derse bağlı faktörler öğrencinin derse olan memnuniyetini etkileyebileceği ifade edilebilir.

Geliştirilen ölçek ile öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyet düzeyleri belirlenmesinin yanında beden eğitimi dersine tutumları, ders dışı etkinliklere karşı olan tutumları, kaygı düzeyleri, okula aidiyetleri ve yaşam doyumları gibi farklı değişkenlerle ilişkisinin araştırması önerilebilir.

Makale Yazımı Yazar Katkı Oranı: 1.yazar: %60, 2. yazar: %40

KAYNAKLAR

Aybek, A., İmamoğlu, O., & Taşmektepligil, M. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2(2), 51-59.

Ada, E. N. D., Aşçı, F. H., Çetinkalp, F. Z. K., & Altıparmak, M. E. (2012). Sürekli optimal performans duygu durum-2 (sopdd-2) ölçeğinin beden eğitimi dersi için değerlendirilmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 23(2), 43-49.

Balyan M (2009): İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Bilir, P. (2008). Yeni beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırmacı öğretim yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6(3), 145-150.

Bryman, A., & Cramer, D. (2001). Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows. Routledge.

Crosbie, A. (2012). The effect of physical training in children with asthma on pulmonary function, aerobic capacity and health-related quality of life: a systematic review of randomized control trials. Pediatric exercise science, 24(3), 472-489.

Çelen, A., & Bulut, D. (2019) Beden eğitimi öğretmeni adaylarının “ideal beden eğitimi öğretmeni nitelikleri” ile ilgili görüşleri. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(3), 73-78.

Daşdan, A. E. N., Aşçı, F. H., Kazak, Ç. F. Z., & Altıparmak, M. E. (2012). Durumsal güdülenme ölçeği'nin (dgö) beden eğitimi ders ortamı için geçerlik ve güvenilirliği. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(1), 7-12.

Demirhan, G., Bulca, Y., Saçlı, F., & Kangalgil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2), 57-68.

Demirhan, G., Coşkun, H., & Altay, F. (2002). Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. Eğitim ve Bilim, 27(123).

Dumith, S. C., Gigante, D. P., Domingues, M. R., & Kohl III, H. W. (2011). Physical activity change during adolescence: a systematic review and a pooled analysis. International journal of epidemiology, 40(3), 685-698.

Erdoğan, M., & Uşak, M. (2005). Fen bilgisi öğretmen adayları memnuniyet ölçeğinin geliştirilmesi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 35-54.

Erhan, S.E., & Tamer, K. (2009). Doğu Anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11 (3), 57-66.

Erkuş, A. (2012). Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme–I: Temel kavramlar. Ankara: Pegem Akademi yayınları

Fedewa, A. L., & Ahn, S. (2011). The effects of physical activity and physical fitness on children's achievement and cognitive outcomes: a meta-analysis. *Research quarterly for exercise and sport*, 82(3), 521-535.

Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirmesi, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 5-22.

Gürbüz, A., & Özkan, H. (2012). Determining the attitude of secondary school students toward physical education of sport lesson (Muğla sample). *Pamukkale Journal of Sport Science*, 3,(2), 78-89.

Hoare, E., Milton, K., Foster, C., & Allender, S. (2016). The associations between sedentary behaviour and mental health among adolescents: a systematic review. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 13(1), 108.

Kangalgil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine katılma ve sahip oluş derecelerinin incelenmesi. *spor Bilimleri Dergisi*, 25(2), 94-103.

Kline, R. B. (2016). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. The Guilford Press, New York: NY.

Lashwe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28, 563-575.

Mammen, G., & Faulkner, G. (2013). Physical activity and the prevention of depression: a systematic review of prospective studies. *American journal of preventive medicine*, 45(5), 649-657.

Martin, M. W., Martin, S., & Rosengard, P. (2010). PE2GO: Program evaluation of a physical activity program in elementary schools. *Journal of Physical Activity and Health*, 7(5), 677-684.

MEB. (2018). Ortaokul Beden eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145BEDEN%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OOGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf> (Erişim tarihi:10.09.2019).

Namlı, A., Temel, C., & Güllü, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin ürettikleri metaforlar. *Kastamonu Education Journal*, 25(2), 479-496

Özcan, G., & Mirzeoğlu, A. D. (2014). Beden eğitimi dersi öğretim programına ilişkin öğrenci, veli ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Amasya Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 98-121

Pratt, H. D., Patel, D. R., & Greydanus, D. E. (2003). Behavioral aspects of children's sports. *Pediatric clinics of North America*, 50(4), 879-99.

Saçlı, F., Bulca, Y., Demirhan, G. & Kangalgil, M. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel nitelikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 145-151.

Sağın, A. E., & Karabulut, Ö. (2019). Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ortaokul öğrencilerinin değer düzeylerinin incelenmesi (Bağcılar ilçesi örneği). *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 2(2), 27-34.

Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J. W., Van Mechelen, W., & Chinapaw, M. J. (2012). Physical activity and performance at school: a systematic review of the literature including a methodological quality assessment. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 166(1), 49-55.

Şahin, A. E. (2009). Eğitim fakültesinde hizmet kalitesinin eğitim fakültesi öğrenci memnuniyet ölçeği (EF-ÖMÖ) ile değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(37), 106-122.

Şirinkan, A., Çalışkan E., Gündoğdu K., Şirinkan S., Bay E. ve Kürkçü R. (2008). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersleri hakkındaki görüşleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 52- 60.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th Ed.). Boston: Allyn And Bacon.

Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., & Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleştirme düzeyi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147.

Ünlü, H., Sünbül, M., & Aydos, L. (2008). Beden eğitimi öğretmenleri yeterlik ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 23-33.

Uğraş, S., & Serbes, Ş. Beden eğitimi dersi mutluluk düzeyi ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 2(2), 1-10.

Vella, S. A., Cliff, D. P., Magee, C. A., & Okely, A. D. (2014). Sports participation and parent-reported health-related quality of life in children: longitudinal associations. *The Journal of pediatrics*, 164(6), 1469-1474.

Yangın, H. B., & Kırca, N. (2013). Antalya sağlık yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(1), 78-94.

Yıldırım, M. (2017). Spor tesisleri müşteri memnuniyeti ölçęi geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(16), 157-176.

Walhead, T. L., & Buckworth, J. (2004). The role of physical education in the promotion of youth physical activity. Quest, 56, 285-301.

Worthington, R. L. ve Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. The Counseling Psychologist, 34(6), 806-838.